

Zitting 2002-2003

2 april 2003

BEKNOPT VERSLAG

MORGENVERGADERING

INHOUDSOPGAVE

Ontwerpen van decreet

- Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Benin
 - Algemene bespreking 3
 - Artikelsgewijze bespreking 3
- Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Burkina Faso
 - Algemene bespreking 3
 - Artikelsgewijze bespreking 3
- Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de federale islamitische republiek der Comoren
 - Algemene bespreking 3
 - Artikelsgewijze bespreking 3
- Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Zambia
 - Algemene bespreking 4
 - Artikelsgewijze bespreking 4

- Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Kroatië	
- Algemene bespreking	4
- Artikelsgewijze bespreking	4
- Oppervlaktedelfstoffen	
- Algemene bespreking (Sprekers : de heren Eddy Schuermans en Roland Van Goethem, verslaggever, mevrouw Isabel Vertriest en minister Jaak Gabriels)	4
- Artikelsgewijze bespreking	7
- Sociaal-cultureel vormingswerk	
- Algemene bespreking (Sprekers : mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Herman Lauwers, verslaggever en Jos Stassen, mevrouw Niki De Gryze, de heer Dany Vandenbossche en minister Paul Van Grembergen)	7
- Artikelsgewijze bespreking	14
- Samenwerkingsakkoord inzake medisch verantwoorde sportbeoefening	
- Algemene bespreking (Sprekers : mevrouw Trees Merckx-Van Goey en minister Paul Van Grembergen)	14
- Artikelsgewijze bespreking	15

Ontwerp van decreet, voorstellen van bijzonder decreet, voorstellen van decreet, voorstellen van resolutie en verzoekschrift

- Herstructurering van het hoger onderwijs	
- Algemene bespreking	15

Motie van orde

- Voorstel tot verdaging van de beraadslaging (Sprekers : de heren Chris Vandenbroeke, Gilbert Vanleenhove, Ludo Sannen en Dirk Holemans)	15
--	----

Ontwerp van decreet, voorstellen van bijzonder decreet, voorstellen van decreet, voorstellen van resolutie en verzoekschrift

- Herstructurering van het hoger onderwijs	
- Algemene bespreking (<i>Voortzetting</i>) (Sprekers : de heren Gilbert Vanbaelen, verslaggever, Luc Martens, Chris Vandenbroeke en Ludo Sannen)	16

Regeling van de werkzaamheden 21

Berichten van verhindering 21

MORGENVERGADERING VAN WOENSDAG 2 APRIL 2003

Voorzitterschap van de heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter

– *De vergadering wordt geopend om 9.01 uur.*

ONTWERPEN VAN DECREET

Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Benin

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Benin inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Freddy Sarens, verslaggever, verwijst naar het schriftelijke verslag.

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Benin inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

- *De artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Burkina Faso

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Burkina Faso inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Sarens, verslaggever, verwijst naar zijn schriftelijke verslag.

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Burkina Faso inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

- *De artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de federale islamitische republiek der Comoren

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de federale islamitische republiek der Comoren inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Sarens, verslaggever, verwijst naar zijn schriftelijke verslag.

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de federale islamitische republiek der Comoren inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

- *De artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Zambia

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Zambia inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Lusaka op 28 mei 2001.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Sarens, verslaggever, verwijst naar zijn schriftelijke verslag.

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Zambia inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Lusaka op 28 mei 2001.

- *De artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Kroatië

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Kroatië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 31 oktober 2001.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Sarens, verslaggever, verwijst naar zijn schriftelijke verslag.

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Kroatië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 31 oktober 2001.

- *De artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

- *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Oppervlakedelfstoffen

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de oppervlakedelfstoffen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Eddy Schuermans : Ik betreur dat de regering niet aanwezig is voor de bespreking van dit ontwerp van decreet.

De voorzitter : We verwachten inderdaad dat de regering aanwezig is voor de bespreking van ontwerpen van decreet. Ik heb één verontschuldiging van een minister.

Mevrouw Veerle Declercq, verslaggever, verwijst naar het schriftelijke verslag.

De heer Roland Van Goethem, verslaggever : Tijdens de hoorzittingen die naar aanleiding van dit decreet gehouden werden in de commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme konden de verschillende actoren hun standpunt toelichten.

De heren Leenders en Van Roo van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, gingen in op de

totstandkoming van het decreet en op de bekommernissen van de decreetgever.

De heer Mees, directeur van het Vlaams Instituut voor de Zee belichtte de voor- en nadelen van de zandwinning in zee.

De heer Devisch, voorzitter van de Boerenbond zag een spanningsveld ontstaan tussen de ontginningssector en de land- en tuinbouwers. Hij vreest dat de landbouwgrond wel eens een restgebied kunnen worden.

De heer Van Buggenhout van het actiecomité " Zand erover" hield een pleidooi voor meer zeewinning en invoer uit dun bevolkte landen zoals Noorwegen. Dit standpunt heeft te maken met de grote bevolkingsdichtheid in Vlaanderen en met zijn wens om de landbouwgronden in Vlaanderen zoveel mogelijk te sparen.

De heer Houben van de firma Marmorith lichtte de alternatieven toe die door zijn firma ontwikkeld werden waardoor men het gebruik van beton sterk zou kunnen reduceren zonder de draagkracht aan te tasten.

De heer Coolen, auteur van de PWC-studie over de sociaal-economische gevolgen van de stopzetting van grindwinning in Limburg, belichtte noden van de zandverwerkende industrie in Vlaanderen. Hij schetste ook de beperkingen van alternatieven zoals staalslakken, bodemslakken en baggerslib.

De heer De Nie, bestuurssecretaris van de VZW Bedrijfsgroepering der zandgroeven, ging in op het economisch aspect van de zandwinnings. Hij verduidelijkt de behoeften van de industrie en de prijszetting. Hij vindt een planningsperiode van 25 jaar wel te kort.

De heer Verhofsté, secretaris van de Vereniging van Oost-Vlaamse Zandontginners, sloot zich in grote lijnen aan bij de uiteenzetting van de vorige spreker. Hij stelt dat het Vlaams Gewest volgens hem het best regelgevend kan optreden voor de winning van primaire grondstoffen.

De heer Van Den Bossche, spreker voor de Vlaamse baksteen- en dakpannenfabrikanten schetste de problematiek van klei- en leemontginningen voor steen- en pannenbakkerijen. Hij benadrukt de inspanningen van de industrie om zo zuinig mogelijk met de grondstoffen om te springen.

De heer Grietens van de Bond Beter Leefmilieu betreunde dat het stimuleren van alternatieven voor primaire delfstoffen in het decreet niet beter aan bod komt. Hij pleit voor regulerende heffingen maar heeft geen kijk op de gevolgen daarvan op de bouwindustrie.

De heer Thoelen van het Vlaams Instituut voor Bio-ecologisch bouwen en wonen pleitte voor het gebruik van recyclage materialen en nagroeibare grondstoffen. Hij uitte ook bedenkingen bij de invoer van goedkope natuurstenen uit derde wereldlanden.

Minister Gabriels schetste het economisch belang van de oppervlakedelfstoffen en hun veelvuldige toepassingen. Hij ging ook dieper in op begrippen als ontginningsmachtiging en realisatie van de eindafwerking.

De minister besloot dat dit decreet de sociale, ecologische en economische principes met elkaar verzoent.

De heer Geraerts vreesde dat de landbouw het slachtoffer zou kunnen worden van dit decreet.

De heer Schuermans merkte op dat de ontginningsmachtigingen zouden kunnen leiden tot juridische problemen.

Mevrouw Vertriest pleitte nogmaals voor recuperatie en recyclage.

Mevrouw Baeke verwees naar de solidariteit tussen de huidige en de volgende generaties en het goede evenwicht tussen de sociale, economische en ecologische belangen.

De heer Sols zag verschillende positieve aspecten aan dit decreet, onder meer het opmaken van een

delfstoffenplan, het bevorderen van rationeel gebruik en het afdwingen van de eindrealisatie.

In zijn repliek benadrukte de minister nogmaals dat dit een kaderdecreet is en dat de Raad van State stelt dat de decreetgever binnen zijn bevoegdheden blijft. Verder waarschuwde hij nog voor een te grote afhankelijkheid van import uit het buitenland en voor de beperkingen van alternatieven zoals baggerslib.

De artikelen 1 tot en met 36, evenals de amendementen werden met 10 stemmen aangenomen. Het ontwerp van decreet werd aangenomen met 10 stemmen. (*Applaus*)

De heer Eddy Schuermans : Het voorliggend ontwerp van decreet werd door onze fractie goedgekeurd. Wij zullen er echter nauwlettend op toezien hoe dit decreet wordt uitgevoerd. Ik betreur het dat de minister deze genuanceerde houding in de pers gehekelde heeft.

Het decreet betreft een activiteit die belangrijk is voor de landbouw. De agrarische sector is bezorgd omdat de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, dat voorziet in de afbakening van 750.000 ha landbouwgrond, slechts zeer moeizaam verloopt. Op microniveau moet de landbouwer nieuwe percelen krijgen voor het verlies aan gronden.

In de commissie werd de grondwinning uitvoerig besproken, hoewel dit thema niet werd opgenomen in het decreet. Een evaluatie van het grindedcreet is noodzakelijk, en enkel de verdeeldheid binnen de meerderheid verhinderde ons die uit te voeren.

Het decreet is erg ruim en geeft veel mogelijkheden aan de regeringen. De uitvoering ervan moet dan ook aandachtig worden opgevolgd. Een aantal producenten die goed en voortijdig werden geïnformeerd, hebben zich reeds voorbereid op de goedkeuring van dit decreet. Een buitenlandse exploitant koopt sinds 2002 gronden op te Bree. Men is het er over eens dat dergelijke praktijken in die regio niet door de beugel kunnen. Desondanks blijft de minister dit project ondersteunen, en verdedigde hij het tegenover een natuurorganisatie.

Het is onze opdracht er voor te zorgen dat iedereen beter wordt door toepassing van dit decreet. (*Applaus*)

Mevrouw Isabel Vertriest : De Agalev-fractie zal dit geamendeerd decreet goedkeuren, aangezien de ontginning van delfstoffen op een duurzame wijze moet gebeuren. Men heeft behoefte aan een planmatige aanpak, waarbij de negatieve gevolgen voor het milieu beperkt worden en waarbij men het gebruik van alternatieven stimuleert.

Bij de uitvoering van het decreet moet er op gelet worden dat het ontginnen wordt beperkt ten voordele van het gebruik van hernieuwbare materialen, zoals bijvoorbeeld slib. Wij zijn tevreden dat het decreet een actieplan ondersteunt dat deze alternatieven zal aanvoeren.

Landbouworganisaties en actiegroepen klagen terecht over de zware impact die het delven van oppervlaktegrondstoffen heeft op het milieu. We moeten er op toezien dat in Vlaanderen de kwaliteit van de open ruimte, het water en de grond wordt bewaard.

Niet alle alternatieven zijn echter goed. Een verhoging van de maritieme inning zou leiden tot een verschuiving van de negatieve impact van land naar zee. Andere alternatieven, zoals het gebruik van baggerslib, bieden wel een goede oplossing. Deze methode zou namelijk leiden tot een verminderde ontginning van het land, en zou minder ruimte in beslag nemen voor berging van het slib. Vanuit de overheid moet er dan ook steun komen voor de ontwikkeling van dergelijke initiatieven.

Sloop- en bouwafval wordt reeds hergebruikt, maar meestal slechts in laagwaardige toepassingen. Op dit punt is er nog veel plaats voor innovatie en onderzoek. Men mag de vervuiling niet in de hand werken of de volksgezondheid in gevaar brengen. Ook nagroeibare materialen zouden onder de aandacht moeten worden gebracht, en innovaties op dit gebied zijn welkom.

Grondstoffen hebben een eindige voorraad, waardoor het noodzakelijk is dat men er spaarzaam met omgaat.

Dit zal geen negatief effect hebben op de tewerkstelling, maar deze eerder bevorderen. Het onderzoek naar alternatieven en het hergebruik van grondstoffen zal namelijk een andere tewerkstelling vragen.

Het decreet doet geen afbreuk aan het primaat van de ruimtelijk ordening. Het ruimtebeslag zal net zoals andere sectoren vastgesteld worden in RUPS.

Het is een slechte zaak de bouwvergunning voor slechts een sector af te schaffen. Wij zullen ons niet scharen achter een dubbele standaard, en verwachten dat voor iedereen dezelfde regels gelden.

Ik vraag de minister in de uitvoering van het decreet voldoende open te zijn naar gemeenten toe en actief informatie te verlenen.

Minister Jaak Gabriels : De tussenkomsten boden een goede samenvatting van de discussies die binnen de commissie werden gevoerd.

In het verleden werden vergunningen tot ontginning toegekend op basis van de milieuwetgeving en de ruimtelijk ordening. Vandaag hebben we een eigen kader met dit ontwerp van decreet, dat algemene richtlijnen en uitvoeringsplannen biedt. De maatschappelijke noodzaak voor dit ontwerp van decreet is voldoende bekend. Tot nu toe hebben wij in onze behoeften kunnen voorzien door import vanuit het buitenland, maar ook daar beginnen strengere regels te gelden.

In Vlaanderen heerst een grote schaarste aan delfstoffen, aangezien onze voorraad erg beperkt is. Om deze reden is het noodzakelijk het onderzoek naar alternatieven ten volle te ondersteunen.

Het ontwerp van decreet houdt onder meer bepalingen in inzake de afdwingbaarheid van een optimale ontginning, de milieuhygiënische kwaliteit en een opgelegde eindafwerking met opvolging van de nabestemming.

Bij ontginning komen verschillende procedures ter discussie. Een ervan is de onteigening, waar nu ook een nieuw kader voor bestaat. Het zou mogelijk zijn gronden tijdelijk voor ontginning te gebruiken zonder tot permanente onteigening te moeten overgaan.

Het is dan ook belangrijk dat, ondanks alle alternatieven die er zijn door infrastructuurwerken, baggerspecie en afvalstoffen, er gezorgd wordt voor een planmatige oplossing. Laat ons immers niet vergeten dat we voor het bouwzand voor 50 procent afhankelijk zijn van buitenlandse invoer en voor 10 procent uit secundaire grondstoffen. Ook voor vulzand zijn we voor 10 procent afhankelijk van secundaire grondstoffen. Een planmatige oplossing is dus zeker op zijn plaats.

Als we nu vergunningen geven, moeten we ook zeker zijn van wat er later met de ontginningsgebieden zal gebeuren. In dit decreet werd dit in ieder geval strikter en stringenter dan tevoren geregeld.

Aan collega Schuermans wil ik ten slotte zeggen dat ANRE een bepaald ontginningsgebied inderdaad heeft opengesteld voor alle geïnteresseerden die zich tijdig inschreven. We moeten in ieder geval een goed overzicht blijven hebben van alle geïnteresseerden. Ik ben echter niet van plan om, wie dan ook, privileges toe te kennen.

Ik heb de vertegenwoordiger van het bedrijf waar onze collega naar verwijst, die ene keer dat ik hem anderhalf jaar geleden ontmoet heb, duidelijk gezegd dat het voorbarig is om mensen te benaderen om tot eigendomsverwerving te komen als men niet weet of het project wel zal plaatsvinden en of het überhaupt wel zin heeft. Dit laatste is misschien nog wel het belangrijkste. Heel de discussie is onvoorwaardelijk en is gebaseerd op de gegevens van ANRE. Nadat alle wettelijke procedures doorlopen zijn, zullen onze diensten gepast reageren.

Met dit ontwerp van decreet willen we planmatig te werk gaan en ervoor zorgen dat Vlaanderen niet tot één grote krater wordt omgetoverd.

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet betreffende de oppervlakedelfstoffen.

- *De artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

Sociaal-cultureel vormingswerk

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende het sociaal-cultureel vormingswerk.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Mieke Van Hecke : De heer Lauwers, verslaggever, bevindt zich nu ergens tussen het station en het parlement. Hij wenst in ieder geval verslag te komen uitbrengen. Ik vraag dan ook dat de zitting voor 5 minuten geschorst wordt.

De voorzitter : Het is belangrijk dat een commissieverslaggever ook daadwerkelijk verslag wil uitbrengen over de commissiewerkzaamheden. Ik stem dan ook in met een schorsing van onze werkzaamheden.

- *De vergadering wordt geschorst om 9.35 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 9.43 uur.*

De heer Herman Lauwers, verslaggever : Ik wou wel verslag uitbrengen maar ik heb de verkeerde documenten in mijn farde opgeborgen. Ik zal voor dit verslag dus een beroep moeten doen op mijn geheugen.

Dit ontwerp van decreet behandelt het socio-culturele vormingswerk. Wat dit socio-culturele werk precies is en inhoudt, was ook in de commissie een van de grote discussiepunten.

Het decreet uit 1995 regelt de werkzaamheden van de klassieke verenigingen zoals de KAV en de KWB; van instellingen zoals Elckerlyc en Lodewijk de Raet en van diensten zoals Pax Christi. Dit decreet moest gewijzigd worden. Iedereen was er het immers over eens dat het decreet uit 1995 immers niet werkbaar meer was zowel naar uitvoering als naar financiering toe. Verder was het te sterk gebaseerd op mathematische gegevens en zorgde het voor een te grote versnippering van het culturele landschap.

Dit ontwerp van decreet is gebaseerd op de 'Bouwstenennota' van de vorige minister van cultuur Anciaux. In deze nota stonden enveloppefinanciering, meerjarenplanning, een hertekening van het socio-culturele landschap met landelijke bewegingen en thematische bewegingen voorop.

Op basis van deze nota werd, langs de verschillende kanalen, een publieke dialoog gevoerd. Uiteindelijk werd een verfijnd voorontwerp van decreet uitgewerkt. Na de klassieke adviezen en hoorzittingen zijn we dan uiteindelijk bij dit definitieve ontwerp van decreet aanbeland.

Om het oorspronkelijke ontwerp uit te voeren is 1,6 miljard frank nodig. Om de geplande wijziging uit te voeren is 300 miljoen frank extra nodig, terwijl er maar in 160 miljoen extra voorzien is. Volgens de enen was de regering niet bij machte het volledige budget vrij te maken, volgens anderen was de regering daar

niet toe bereid. Het resultaat is dat de hoorzittingen met de sector in een gespannen sfeer zijn verlopen.

Ondertussen hadden enkele leden van de meerderheid 45 amendementen ingediend die het ontwerp van decreet uitvoerbaar moesten maken ondanks het beperkte budget. Dat kon dankzij enkele technische ingrepen, de integratie van de volkshogescholen en de vormingsinstellingen en de solidariteit tussen grote en kleine verenigingen. Omdat de sfeer desondanks grimmig bleef, vroegen sommige parlementsleden zich af of het nog zin had door te gaan met deze hervorming.

Uiteindelijk zijn enkele parlementsleden opnieuw overleg gaan plegen met de sector, maar niet over het budget. In commissie werd één amendement ingediend dat alle andere omvatte. CD&V en het Vlaams Blok stemden in met deze manier van werken.

Mevrouw Van Hecke en het Vlaams Blok hadden nog altijd kritiek op de uitgangspunten, zij het om verschillende redenen. Er bleef ook onenigheid over de definitie van sociaal-cultureel werk. Het ontwerp hanteert de volgende definitie : niet-formele educatie gericht op de individuele ontplooiing van mensen. Vervolgens bepaalt het ontwerp van decreet dat die educatie tijdens de vrije tijd gebeurt. De sector vreest door die laatste bepaling geïsoleerd te raken van het levenslang en levensbreed leren. Minister Van Grembergen heeft duidelijk gezegd dat dat niet zijn bedoeling is. Aan de hand van een duidelijke definitie kan elke sector immers aangeven wat zijn inbreng in levenslang en levensbreed leren precies is.

Bij de evaluatie in 2005 kan nog een en ander nader bepaald en beter geregeld worden.

In het ontwerp staan de subsidiëring van de verenigingen en andere organisaties los van hun erkenning. Voor de bewegingen geldt voorlopig een andere regeling. Bewegingen weerspiegelen de maatschappelijke dynamiek en de erkenning mag niet tijdelijk van aard zijn. De procedure moet dan ook zwaarder zijn dan de huidige subsidievoorwaarden. Om het ontwerp niet te vertragen zal pas tegen 2005 naar een definitieve oplossing gezocht worden.

Het ontwerp werd met 8 stemmen tegen 4 door de commissieleden goedgekeurd. (*Applaus*)

Mevrouw Mieke Van Hecke : Dit ontwerp van decreet regelt de organisatie en subsidiëring van verenigingen, vorminstellingen en bewegingen. Hun werknemers, vrijwilligers en organisaties vormen de kern van het zogenaamde middenveld. De drie werkvormen delen een aantal maatschappelijke functies en een bepaalde methodiek.

De totstandkoming van dit ontwerp was een hindernissenparcours zonder kompas. De bouwstenennota van 4 december 2001 van de toenmalige minister van Cultuur stuitte op zoveel protest, dat er onderhandelingen tussen de sector en de minister kwamen. Dat deed de onrust alleen maar stijgen. Aan een aantal uitgangspunten van de minister kon daarenboven niets meer gewijzigd worden.

Ondertussen startte de sector op vraag van de minister met de voorbereiding van de implementatie van een toekomstige regeling. In 2001-2002 werden al subsidies uitgekeerd voor regionale volkshogescholen, waarvoor slechts embryonale regels bestonden. Uiteindelijk werd er een compromis bereikt, met een aantal uitdrukkelijke voorwaarden, onder meer dat er 7,5 miljoen euro extra zou komen.

Met de komst van minister Van Grembergen veranderd uitdelen echter in besparen : er zou geen euro meer bijkomen voor de uitvoering van het decreet. Na een betoging was de minister-president bereid om de helft van de geplande extra middelen uit te keren. Dat is onvoldoende voor de uitvoering van het ontwerp. Ondanks de ervaringen met het vorige decreet en herhaaldelijk aandringen van de sector, werd het ontwerp toch goedgekeurd op de ministerraad.

Er groeide een consensus om het ontwerp van decreet aan te passen. Nadat bleek dat de 57 amendementen, later vermeerderd tot 100, het geheel onleesbaar maakten, werd een amendement aanvaard om de volledige tekst te vervangen. Bij de besprekingen werd duidelijk uit verklaringen van de minister en de leden van de meerderheid dat de budgetten een probleem zullen blijven.

Het is positief dat de meerderheid wil nadenken over de toekomst van het sociaal-cultureel volwassenen-

werk. Ook is het goed dat het principe van de subsidies op basis van kwaliteit ook hier gehanteerd wordt.

Mijn kritiek gaat over procedure en timing en over de fundamentele keuzes die de meerderheid in dit ontwerp maakt. Vooreerst wil ik de slordige terminologie en de verwarrende definities hekelen. Om symbolische redenen werden de drie werkvormen in één decreet geregeld. Hun enige, zij het nog onvolledige, overeenkomsten zijn een aantal definities. De minister heeft wel toegezegd om op termijn de aparte allocaties van de verschillende werkvormen in de begroting te respecteren.

Dit ontwerp van decreet bevat heel wat gedetailleerde, praktische en complexe regels. Ik heb begrip voor de vraag van de sector om bepaalde afspraken decretaal te vertalen, maar dit komt de leesbaarheid van het ontwerp niet ten goede. Dit ontwerp van decreet bevat ook heel wat leemtes. Ik denk aan het ontbreken van bezwaar- of beroepsprocedures. Dit zou in uitvoeringsbesluiten worden geregeld, maar het is jammer dat elke decretale basis ontbreekt.

Artikel 62 van het ontwerp van decreet bepaalt dat het ontwerp in werking zal treden op 1 januari 2003, maar maakt een uitzondering voor bepaalde artikelen die pas in werking zullen treden op 1 januari 2004. Artikel 61 bepaalt intussen dat de huidige sociaal-culturele diensten voor de werkjaren 2003 en 2004 dezelfde middelen zullen krijgen voor gelijke werking volgens de oude decreten. Deze oude decreten worden echter afgeschaft vanaf 1 januari 2003. Hoe kan dit werken ?

Onze inhoudelijke kritiek betreft een aantal maatschappelijke keuzes die met dit ontwerp van decreet zijn gemaakt. We leven in een maatschappij waar elk intermenselijk probleem voor de rechtbank belandt. Deze juridisering zet zich ook door in het culturele leven. Een correcte en precieze regelgeving die rechtszekerheid biedt, is een noodzakelijke voorwaarde om deze trend terug te dringen.

Het sociaal-culturele volwassenenwerk is zo sterk en veelkleurig door het engagement van de participerende organisaties. Met de invoering van de regionale volkshogescholen zet dit ontwerp van decreet een duidelijke stap naar overheidsinstellingen die vorming aanbieden. Alleen organisaties die vorming bieden in een gespecialiseerd vakgebied, kunnen zelfstandig blijven werken.

De heer Jos Stassen : Is mevrouw Van Hecke van mening dat de centra voor leerlingenbegeleiding overheidsinstellingen zijn ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : De centra voor leerlingenbegeleiding zijn particuliere initiatieven met een overheidsopdracht. Stel dat de overheid de begeleiding buiten de school wil stimuleren. Zij moet dan nagaan of er particuliere initiatieven bestaan die kunnen worden ondersteund. Zo niet, moet zij zelf iets organiseren. Dat is de keuze die ik zou maken.

De heer Jos Stassen : Onder minister Demeester-De Meyer vond de reorganisatie plaats van de vrije initiatieven in het algemene welzijnswerk. Wat is het verschil met dit ontwerp van decreet ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Het verschil is dat men nu van boven naar beneden werkt en dingen oplegt, in plaats van andersom. Heel wat mensen kiezen op dit moment voor bepaalde organisaties omdat zij zich identificeren met die organisatie. Zij zullen veel moeilijker de stap zetten naar onpersoonlijkere initiatieven en daarom sta ik niet achter deze keuze.

De heer Jos Stassen : Ik neem akte van het feit dat mevrouw Van Hecke haar standpunt heeft verhard.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik betreur ten eerste dat de nieuwe regeling geen aansluiting vindt bij onder meer het project levenslang en levensbreed leren. Het sociaal-culturele volwassenenwerk neemt een unieke positie in door het aanleren van sleutelcompetities en een aanvulling te leveren op de eenzijdigheid van het educatieve beleid dat vooral is gericht op de arbeidsmarkt.

Er kunnen alleen nog subsidies worden gegeven voor niet-formele educatie met een open aanbod, dus niet voor een bepaalde doelgroep, in autonome levenssfeer. Organisaties die niet gespecialiseerd zijn in een vakgebied of niet-vakgerichte vorming aanbieden tijdens de werkuren, vallen daardoor uit de boot. Het

gevaar bestaat dat de mensen die door deze organisaties bereikt worden, niet de stap zullen zetten naar de regionale volkshogescholen.

De heer Herman Lauwers : Niemand betwist het zinvolle van dergelijke cursussen. Maar de vraag is of het opnemen ervan in het ontwerp van decreet het algemene sociaal-culturele volwassenenwerk niet in gevaar brengt. Wat is de opdracht van het sociaal-culturele werk ? Welke initiatieven moet de minister ondersteunen en welke cursussen moeten worden betaald door andere ministers ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : We zijn het ermee eens dat er problemen zijn, maar ik heb de indruk dat men zich daarop heeft blindgestaard om een beperkte definitie te hanteren.

De specificiteit van de sector heeft te maken met zijn vier functies - en dus niet alleen met de educatieve functie - en met zijn methodiek. Binnen de volkshogescholen zal er vooral nadruk worden gelegd op de educatieve functie.

Veel deelnemers zullen de stap naar de regionale centra niet zetten. In de nieuwe beweging van levenslang en levensbreed leren moet dringend overleg worden gepleegd tussen alle betrokken actoren om zoveel mogelijk drempels te slechten.

Door de situering van het socio-cultureel vormingsaanbod in het vrijetijdsgebeuren gaat de deur dicht voor een groot deel van het huidige vormingsaanbod. Het gaat hier dus niet om een restsector, maar om de opstap van een restgroep. De minister beloofde daarom een eventuele bijsturing na de geplande evaluatie in 2005. Ik vrees echter dat het dan al te laat zal zijn.

De heer Jos Stassen : In artikel 21 paragraaf 2 van het ontwerp van decreet staat dat uitzondering kan worden gemaakt voor groepen met een educatieve achterstand.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Deze uitzondering is beperkt tot vijf procent van het aanbod en dat is zeer weinig. De organisaties die zich volledig op dat domein bewegen, zullen in de kou blijven staan. De doelgroep zal de weg naar het aanbod niet vinden.

Dit ontwerp van decreet impliceert dat de minister zal bepalen wie goed bezig is en wie niet en hoeveel geld men daarvoor krijgt. Er zijn geen transparante criteria of procedures, de taak van adviescommissies en administratie wordt niet afgebakend, er zijn geen inhoudelijke beroepsmogelijkheden.

Voor de verenigingen wordt om de vier jaar de verdere subsidiëring bepaald op basis van het beleidsplan. Gespecialiseerde instellingen moeten om de vier jaar een minimum aantal vormingsuren binnen het gedefinieerde toegelaten aanbod aantonen. Bewegingen moeten om de vier jaar hun maatschappelijke relevantie en hun actieplanning aantonen. In alle gevallen oordeelt de minister over de dossiers.

De gevolgen voor het personeel en voor de vele vrijwilligers zijn niet te overzien. Het steeds opnieuw in vraag stellen van de organisatie zal de motivatie van de medewerkers zwaar belasten. Het zal moeilijk worden om nog waardevolle medewerkers aan te trekken.

Het niet benutten van de opportuniteit van de erkenning is een beleidsdaad met grote maatschappelijke betekenis. Een erkenning maakt het voor de samenleving én voor de betrokkenen duidelijk dat de overheid iets al dan niet belangrijk vindt, los van de vraag of daar middelen tegenover staan.

Wij betwijfelen geenszins dat de minister en de leden van de meerderheidsfracties bekommerd zijn om deze sector. Ze zien net als wij het waardevolle in van de opdracht van deze sector, namelijk het verhogen van de kwaliteit van het samenleven.

Onze kritiek bij het subsidiëringsmechanisme in dit ontwerp van decreet is echter zo essentieel dat mijn fractie dit ontwerp van decreet niet kan goedkeuren. (*Applaus bij CD&V*)

Mevrouw Niki De Gryze : Het sociaal-cultureel vormingswerk neemt in onze maatschappij een belangrijke plaats in. Veel volwassenen wonen na hun dagtaak nog een les of vormingsavond bij of zijn lid van een socio-culturele vereniging.

Dit ontwerp van decreet betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk biedt echter onvoldoende waarborgen, zowel financieel, organisatorisch als ideologisch.

Het oorspronkelijke ontwerp van decreet werd zodanig geamendeerd door de meerderheid dat het werd herdoopt tot amendement 68. Er was ook een belangrijke vertraging bij de behandeling van het ontwerp.

Om het decreet in 2004 uit te voeren is er 7,5 miljoen euro meer nodig. Daarom zal men een aantal opdrachten niet naar behoren kunnen uitvoeren en zullen de stijgende personeelsuitgaven niet kunnen worden opgevangen.

Het ontwerp beperkt de subsidiëring tot verenigingen die minstens vijftig afdelingen hebben en dit over minstens drie Vlaamse provincies, waarbij er in elke provincie ten minste tien afdelingen moeten actief zijn om erkend te worden als landelijke instelling. Bepaalde afdelingen zullen dan ook stilvallen of hun activiteiten moeten beperken. De algemene indruk was dat het decreet het spontane initiatief eerder zou ontmoedigen dan stimuleren.

Het ontwerp van decreet voorziet in artikels 54 en 55 in een aantal afwijkingen voor migrantenverenigingen. Dit is een aanfluiting van het gelijkheidsprincipe en het bevordert de uitbouw van een migrantenzuil, wat in contrast staat tot de politiek van ontzuiling die door de regering wordt gevoerd. Subsidiëring van dergelijke verenigingen is enkel mogelijk in het kader van eenzelfde toepassing van het decreet, voor zover die verenigingen bereid zijn zich op integratie te richten. Zoals in Nederland zou subsidie enkel mogelijk mogen zijn in het kader van dwingende integratiegerichtheid. Het Vlaams Blok heeft daarom een aantal amendementen opnieuw ingediend. We zullen in elk geval tegen dit ontwerp van decreet stemmen. (*Applaus bij het VB*)

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik sta wel volledig achter de keuze die gemaakt werd om migrantenverenigingen te subsidiëren. Dit zal zorgen voor groei en ontplooiing van de migrantenorganisaties in onze maatschappij.

De heer Dany Vandebossche : Met dit ontwerp van decreet is een lange weg afgelegd : er is twee jaar lang over gediscussieerd en overlegd. De bewering dat het groot aantal amendementen dat werd ingediend zou bewijzen dat er geen overleg is geweest, houdt geen steek. Ik kan enkel vaststellen dat het parlement het recht om amendementen in te dienen heeft gebruikt.

Het voorliggend ontwerp van decreet is niet het enige dat werd uitgevaardigd met betrekking tot de sociaal-culturele sector. Bij het begin van de legislatuur kwam werden de koepels bij decreet afgeschaft en er kwam ook een reorganisatie van de sector, met het decreet dat tot oprichting van de FOV leidde.

De heer Stassen heeft reeds aangehaald dat dit ontwerp van decreet geen schoonheidsprijs zal krijgen. Wij zagen ons genoodzaakt het ontwerp van decreet sterk aan te passen door de budgettaire beperkingen die werden opgelegd. In feite werd slechts de helft van de benodigde budgettaire stijging verworven. Om deze reden hebben wij dan ook om een evaluatie van het decreet gevraagd in 2005.

Het ontwerp van decreet biedt de mogelijkheid sociaal-cultureel werk te subsidiëren. Bovendien beantwoordt het aan de nood die ontstond nadat bleek dat de decreten van 1995 inzake uitvoering een probleem vormden. Ook was er dringend nood aan een budgettaire verhoging.

Het ontwerp van decreet brengt twee belangrijke vernieuwingen. De eerste is de oprichting van de regionale volkshogescholen, die echter geen overheidsinstellingen zullen zijn. Er volgt ook een kwalitatieve beoordeling op basis van beleidsplannen en meerjarenplannen die de organisaties ons voorleggen. Deze politiek maakt komaf met de louter kwantitatieve beoordeling die in het verleden werd gehanteerd.

Men kan zich afvragen waarom er drie werkvormen werden geïntegreerd in één ontwerp van decreet. Vanaf het begin van de besprekingen, was het ons plan om binnen één basisallocatie van de begroting te blijven, zodat eventuele overstappen geen problemen in subsidiëring zouden veroorzaken.

Vaak gaat men voorbij aan de realiteit wanneer men het verenigingsleven bediscussieert. Het verenigingsleven heeft het op dit moment erg moeilijk, en ik hoop dat dit nieuwe ontwerp van decreet een nieuwe dynamiek kan brengen. Wij zullen er voor ijveren in 2005 nieuwe budgetten uit te trekken voor deze sector.

De uitvoeringsbesluiten bij dit ontwerp van decreet zijn zeer belangrijk en moeten er zo snel mogelijk komen.

Onze fractie zal dit ontwerp van decreet goedkeuren. (*Applaus bij de VLD, sp.a, AGALEV en VU&ID*)

De heer Jos Stassen : Ik sta met gemengde gevoelens tegenover dit ontwerp van decreet. Enerzijds ben ik tevreden over het bereikte resultaat, anderzijds vind ik dat alles nog beter had kunnen zijn.

Een van de goede kanten van het ontwerp van decreet is dat er een nieuw landschap ontstaat voor het sociaal-cultureel werk. De impact hiervan is erg belangrijk, en er zullen serieuze inspanningen nodig zijn om dit nieuwe landschap te verwezenlijken. Sociaal-cultureel werk bewijst zichzelf, maar er is ook steeds de noodzaak aanwezig om te komen tot vernieuwingen.

De combinatie van een kwantitatief en kwalitatief element is een nieuw gegeven en tegelijk een uitdaging voor het verenigingsleven. Door het beleidsplan zullen de verenigingen nu duidelijk aan kwaliteitsbewaking en langetermijnplanning kunnen doen.

De nieuwe indeling van de instellingen in streekgerichte volkshogescholen en gespecialiseerde vormingsinstellingen biedt eveneens mogelijkheden tot een nieuwe dynamiek. Met de creatie van de bewegingen wordt hun belangrijke plaats in het socio-culturele werk bevestigd. Reeds bestaande bewegingen zoals Pax Christi maar ook nieuwe socio-culturele bewegingen zullen in dit decreet kunnen instappen. De uitdagingen die dit ontwerp aan de socio-culturele sector biedt, zijn dus goed.

Een ander positief punt is dat, na een moeilijke periode, de samenwerking tussen de overheid en de sector goed is. Deze goede samenwerking zal er ongetwijfeld voor zorgen dat men, bij de discussies rond de uitvoeringsbesluiten, resultaten zal weten te boeken.

Misschien was meer mogelijk geweest. Dit ontwerp had sneller kunnen tot stand komen indien een aantal dogma's sneller achterwege waren gelaten. Ook de discussies over de financiële middelen zorgden voor heel wat problemen.

De tekst zelf is allesbehalve eenvoudig. Men kan zelfs stellen dat het een ingewikkeld kluwen is omdat men inhoudelijke uitgangspunten trachtte te verzoenen met een tekort aan middelen. Dit alles had tot resultaat dat men, binnen de inhoudelijke contouren waar men weigerde van af te wijken, tot een decretaal hoogstandje kwam. Ook op het vlak van de permanente vorming was men wellicht verder kunnen gaan. Na een eerste evaluatie zullen er echter ongetwijfeld een aantal herschikkingen doorgevoerd worden waardoor een opening kan gemaakt worden voor levenslang leren.

Ik heb begrip voor de ontevredenheid van de sector. Een aantal budgettaire beloftes werden immers niet nagekomen. Het gaat niet op om langs de ene kant voortdurend het belang van de socio-culturele sector te benadrukken maar langs de andere kant onvoldoende financiële middelen vrij te maken voor de werking van deze sector.

Een bepaald deel van de sector is blijkbaar nog steeds ontevreden. Ik denk hierbij voornamelijk aan de Lodewijk de Raetstichting. Ik roep deze stichting echter om op een positieve manier mee te werken zodat er een opsplitsing kan komen tussen de streekgerichte volkshogescholen en gespecialiseerde vormingsinstellingen. Binnen de meerderheid zal echter verder overleg volgen zodat de volkshogescholen, op het einde van de termijn, hun plaats in het decreet kunnen innemen.

Ik betreur ook de uitspraken die voormalig minister van cultuur Anciaux onlangs deed in De Morgen. Hij had het onder andere over een 'geamputeerd decreet'. Oud-minister Anciaux had beter gezwegen. Het is

immers de huidige minister van Cultuur die er samen met zijn kabinet en de huidige meerderheid voor zorgde dat er een oplossing kwam voor de beloofde 7,5 miljoen euro.

Ik wil me hier ook tot de CD&V-fractie en meer in het bijzonder tot mevrouw Van Hecke wenden. Dit ontwerp heeft ontegensprekelijk een aantal fraaie en aantal minder fraaie zijden. Het wordt echter gedragen door de sector. Verder bevat het een toekomstgerichte hertekening van het onderwijslandschap en zitten er een aantal uitdagingen in vervat. Ik hoop dat CD&V zich hierdoor zal laten leiden. Het is immers belangrijk dat de democratische fracties van dit parlement een signaal geven. CD&V hoeft het ontwerp niet goed te keuren maar mag het ook niet afkeuren.

Agalev is, binnen de huidige marges, tevreden over wat bereikt werd. Het ontwerp is een ingewikkelde constructie waarvan het raamwerk zeker nog moet versterkt worden. Na verloop van tijd zullen zich zeker een aantal veranderingen opdringen en zullen er zeker een aantal zaken opgelost moeten worden. Bij de aanpassingen zal de herfinanciering van de sector ongetwijfeld ter sprake komen. Ondanks al deze bedenkingen wens ik de sector dan ook alle succes toe bij de uitvoering. (*Applaus bij de VLD, sp-a, AGALEV en VU&ID*)

De heer Herman Lauwers : Elke verandering raakt aan structuur, vertrouwdheid en gewoonten. Ze brengt dan ook steeds onzekerheid en commotie met zich mee. Met dit ontwerp van decreet is het niet anders. Ondanks alle moeilijkheden heeft de minister echter steeds geluisterd naar de sector. Het ontwerp van decreet kwam dan ook, binnen de vooraf uitgestippelde contouren, tot stand in samenspraak met de sector.

Er was commotie rond een mogelijke budgetstijging van 10 procent. Het gerucht van 7,5 miljoen euro circuleerde inderdaad. Men heeft deze financiële middelen echter nooit daadwerkelijk beloofd. Zoals collega Vandenbossche immers al stelde, hebben we ons aan de budgettaire situatie aangepast. Onze visie hebben we echter niet gewijzigd. Alle ingrepen zijn er dan ook op gericht om deze visie door te drukken.

Met haar opmerkingen en kritiek over de rol van de volkshogescholen en de gespecialiseerde vormingsinstellingen, zit mevrouw Van Hecke fout. Kleinschaligheid en vertrouwdheid met lesgevers zijn immers zaken die kenmerkend zijn voor verenigingen. Volkshogescholen en gespecialiseerde vormingsinstellingen moeten enkel zorgen voor voldoende spreiding en de concretisering van deskundigheid.

Dit ontwerp van decreet zal de legitimiteit van de sector verhogen en dankzij de beleidsruimte krijgen de organisaties meer vrijheid. Ik vergelijk dit ontwerp met een rangeerstation met drie uitgangspoorten. Er zullen wagons gekoppeld worden, nieuwe treinen gevormd, nieuwe bestemmingen ingevoerd, treinen afgeschaft enzovoort. We weten niet waartoe dit ontwerp van decreet zal leiden, maar deze onzekerheid is nodig als we de sector willen hervormen. Belangrijk is de belofte om dit ontwerp van decreet in 2005 bij te sturen waar nodig.

Minister Paul Van Grembergen : Het belang van het sociaal-culturele werk kan moeilijk overschat worden. Het bepaalt immers de blik van de mensen op de samenleving en stelt de mens centraal.

Dit ontwerp van decreet schept een kader waarin traditionele uitdagingen en nieuwe evoluties elkaar versterken. Elke spreker ontdekte er andere mogelijkheden in, afhankelijk van zijn inzichten. Het ontwerp van decreet heeft een lange voorgeschiedenis. Ik waardeer de constructieve ingesteldheid van de Federatie van Ontwikkelings- en Vormingsorganisaties en de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding die eraan hebben meegewerkt. Van frontale aanvallen was geen sprake. De enen zeggen dat de hervorming te ver gaat, anderen beweren dat we niet ver genoeg gaan.

Dit ontwerp van decreet versterkt de landelijke verenigingen en de plaatselijke werking. Erkenning en subsidiëring laten de verenigingen toe zich op hun eigen ritme te ontwikkelen. Werken met en voor vrijwilligers staat centraal. Dit ontwerp van decreet erkent de diversiteit binnen de sector. Elke vereniging wordt gelijk behandeld. Historische en niet-objectieve verschillen worden vanaf 2004 weggewerkt. Voor grote dalers en stijgers wordt een aangepast tijdspad ingevoerd. Voor de landelijke verenigingen voor allochtonen is een apart tijdspad uitgewerkt. Het stemt me tevreden dat een grote meerderheid akkoord gaat dat we allochtonen pas kunnen betrekken als ze hun eigen sterkte ontdekt hebben.

Bij de lancering van de dienst Informatie, Vorming en Afstemming werd ik nogmaals geconfronteerd met de veelzijdigheid van het vormingswerk en de unieke plaats daarin van het sociaal-cultureel werk. Dit ontwerp van decreet besteedt bijzondere aandacht aan het syndicale vormingswerk, vorming voor personen met een handicap en hun omgeving en aan vorming voor gedetineerden. Het richt 13 volkshogescholen op en op regionaal vlak zullen heel wat kansen groeien.

Ik beschouw dit ontwerp als de start van het vernieuwde sociaal-culturele volwassenenwerk. Ik zal er alles aan doen om deze vernieuwing tot een goed einde te brengen.

Ik apprecieer de constructieve manier waarop de commissieleden zich over dit ontwerp van decreet hebben gebogen. Ondanks de talrijke amendementen werd geen procedureslag geleverd.

De middelen stijgen nu al beperkt, we hopen dat in 2005 de ontbrekende gelden zullen kunnen toegekend worden. (*Applaus bij CD&V, de VLD, sp-a, AGALEV en VU&ID*)

De voorzitter : De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

- *De stemmingen over de amendementen op de artikelen 2, 5, 6, 15, 22, 24, 54 en 55 en over de artikelen 2, 5, 6, 15, 22, 24, 54 en 55 worden aangehouden.*
- *De overige artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

Samenwerkingsakkoord inzake medisch verantwoorde sportbeoefening

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 19 juni 2001 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening, gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

De algemene bespreking is geopend.

De heer André Van Nieuwkerke, verslaggever, verwijst naar het schriftelijke verslag.

Minister Guy Vanhengel is verontschuldigd. Eventuele vragen zullen door minister Van Grembergen aan hem bezorgd worden.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : De tekst van het akkoord is beknopt, de gevolgen strekken echter ver. Het is de bedoeling om de dopingcontroles van de verschillende gemeenschappen beter op elkaar af te stemmen. Vlaanderen heeft al baanbrekend werk verricht op gebied van wetgeving en uitvoering. Dat mag niet afgezwakt worden door de samenwerking.

In het samenwerkingsakkoord staan zeven vage doelstellingen. Het is niet duidelijk of die de werking van ons huidige decreet zullen afzwakken. De minister heeft geantwoord dat de doelstellingen vaag zijn om de

Franse Gemeenschap toe te laten haar achterstand bij te benen.

Ook de parlementaire controle is belangrijk. De minister zal de verslagen van de op te richten coördinatieraad aan het Vlaams Parlement bezorgen. Hij is ook steeds bereid tot een gedachtewisseling. Deze toezeggingen hebben ons gerustgesteld. We zullen het samenwerkingsakkoord dan ook goedkeuren.

Sport is echter niet gebonden aan territoriale grenzen. In maart is er op de Wereld Antidoping Conferentie (WADA) een code ondertekend waarin belangrijke internationale sportbonden en zeventig regeringen zich ertoe verbinden om samen te strijden tegen de doping. Ze erkennen elkaars uitspraken en de autoriteit van de WADA.

In de commissie leek de minister wel akkoord te gaan met die code, maar hij bleef vaag. In de pers werd echter duidelijk dat de Vlaamse regering er niet mee akkoord ging. Wat zijn daarvan de redenen? Een samenwerkingsakkoord volstaat immers niet om de strijd op internationaal vlak te voeren.

Minister Paul Van Grembergen : Ik zal de opmerkingen van mevrouw Merckx overbrengen aan minister Vanhengel en hem vragen haar een schriftelijk antwoord te verschaffen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goeij : Bij het uitblijven van een antwoord, kan ik hierover nog altijd een vraag om uitleg stellen.

CD&V zal dit ontwerp van decreet tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord inzake medisch verantwoorde sportbeoefening mee goedkeuren. Wij zullen er echter over blijven waken dat het beleid van de voorbije tien jaar niet wordt verzwakt. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 19 juni 2001 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening, gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

- *De artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET, VOORSTELLEN VAN BIJZONDER DECREET, VOORSTELLEN VAN DECREET, VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE EN VERZOEKSCHRIFT

Herstructurering van het hoger onderwijs

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde zijn het ontwerp van decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, het voorstel van decreet van de heer Sannen houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen, wat de taalregeling in het hoger onderwijs betreft, het voorstel van resolutie van de heren Martens, Vanleenhove en De Meyer en mevrouw Heeren betreffende de implementatie van de Sorbonne- en Bolognaverklaring, het voorstel van resolutie van de heer Dewinter betreffende het gebruik van Nederlandstalige graden voor het hoger onderwijs, het voorstel van resolutie van de heren Librecht, Huybrechts en Van Hauthem betreffende het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs en het verzoekschrift betreffende het behoud van het Nederlandstalig karakter van het hoger

onderwijs, die door de commissie in samenhang zijn behandeld met dien verstande dat het ontwerp van decreet als basis voor de bespreking werd genomen. Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

Ik stel voor dat we deze bespreking koppelen aan de bespreking van het voorstel van bijzonder decreet van de heer Voorhamme, mevrouw Demeester-De Meyer en de heren Lauwers, van den Abeelen en Vermeulen houdende opheffing van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen, wat het Universitair Centrum Antwerpen betreft; het voorstel van decreet van de heer Voorhamme, mevrouw Demeester-De Meyer en de heren Lauwers, van den Abeelen en Vermeulen houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen en het voorstel van bijzonder decreet van de heren Martens, Van Baelen, Voorhamme, Holemans, De Cock en Callens houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs. (*Instemming*)

De algemene bespreking is geopend.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot verdaging van de beraadslaging

De heer Chris Vandenbroeke : Ik stel voor om de algemene bespreking uit te stellen. Gisteren pas ontving ik veertig pagina's tekst die ik nog moet doornemen.

De voorzitter : Als het om reglementaire stukken gaat, moeten bepaalde termijnen worden gerespecteerd en moeten we de bespreking inderdaad uitstellen. Dit is niet het geval als het om bijlagen of bijkomende informatie gaat.

De heer Gilbert Vanleenhove : Het gaat niet om reglementaire stukken, maar om een verslag van een hoorzitting.

De heer Chris Vandenbroeke : Om te vermijden dat hoorzittingen louter een bezigheidstherapie zijn, moeten we de tijd krijgen deze documenten grondig door te nemen. Zij leveren stof voor zinvolle discussies.

De voorzitter : De doelstelling van hoorzittingen is om volksvertegenwoordigers voldoende te informeren. De aanwezigheid op die hoorzittingen primeert nog steeds op het lezen van het verslag. U was er en nam zelfs actief deel. Voor u is er dus geen probleem.

De heer Chris Vandenbroeke : Het verslag van de hoorzittingen vormt een wezenlijk onderdeel van de discussie.

De heer Ludo Sannen : Er vonden al hoorzittingen plaats vóór de toelichting van de minister en de algemene bespreking over dit ontwerp van decreet.

Bij de algemene bespreking werd zeker rekening gehouden met de opmerkingen die werden gemaakt tijdens de hoorzittingen.

De voorzitter : Aangezien het niet om een reglementair stuk gaat, stel ik voor dat we de bespreking aanvangen.

De heer Chris Vandenbroeke : Als de algemene bespreking niet wordt verdaagd, vraag ik toch enkele uren leestijd voor het lezen van het verslag van de hoorzitting.

De voorzitter : Zegt de heer Vandenbroeke nu dat de hoorzittingen niet werden gebruikt als basis voor de algemene bespreking in commissie ?

De heer Dirk Holemans : Tijdens de algemene bespreking in commissie heeft de heer Vandenbroeke herhaaldelijk verwezen naar de uiteenzettingen van de hoorzitting. Ik zou hem willen vragen geen politieke spelletjes te spelen.

De heer Chris Vandenbroeke : Ik speel geen politieke spelletjes. Ik was aanwezig bij de hoorzittingen en heb daar een zeer actieve rol gespeeld. Het gaat hier echter om een historisch decreet dat pas in werking treedt op 1 oktober 2004, dus ik zie niet in waarom we de algemene bespreking niet met een week kunnen uitstellen.

De voorzitter : Dit ontwerp van decreet werd behandeld door de commissie en staat nu op de agenda van de plenaire vergadering. Ik zie niet in waarom de algemene bespreking moet worden uitgesteld. Is het parlement het eens met de voortzetting van de behandeling ? (*Instemming*)

ONTWERP VAN DECREET, VOORSTELLEN VAN BIJZONDER DECREET, VOORSTELLEN VAN DECREET, VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE EN VERZOEKSCHRIFT

Herstructurering van het hoger onderwijs

Algemene bespreking (*Voortzetting*)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, het voorstel van decreet van de heer Ludo Sannen houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen, wat de taalregeling in het hoger onderwijs betreft, het voorstel van resolutie van de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove en Jos De Meyer en mevrouw Veerle Heeren betreffende de implementatie van de Sorbonne- en Bolognaverklaring, het voorstel van resolutie van de heer Filip Dewinter betreffende het gebruik van Nederlandstalige graden voor het hoger onderwijs, het voorstel van resolutie van de heren Julien Librecht, Pieter Huybrechts en Joris Van Hauthem betreffende het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs, het verzoekschrift betreffende het behoud van het Nederlandstalig karakter van het hoger onderwijs, het voorstel van bijzonder decreet van de heer Robert Voorhamme, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Herman Lauwers, Marc van den Abeelen en Jo Vermeulen houdende opheffing van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen, wat het Universitair Centrum Antwerpen betreft, het voorstel van decreet van de heer Robert Voorhamme, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Herman Lauwers, Marc van den Abeelen en Jo Vermeulen houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen en het voorstel van bijzonder decreet van de heren Luc Martens, Gilbert Van Baelen, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Karlos Callens houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs.

De heer Gilbert Van Baelen, verslaggever : Het constructieve debat dat we in de commissie hebben gevoerd over dit onderwerp heeft geleid tot een aantal belangrijke aanpassingen en tot een voorstel van bijzonder decreet.

In het kaderdecreet over de herstructurering van het Vlaams hoger onderwijs gaat men in op de Bolognaverklaring. Men gaat uit van één Vlaamse hogeschoolruimte. De instellingen kunnen het onderwijsaanbod optimaliseren door een betere regionale spreiding. Het decreet biedt kansen inzake herkenbaarheid, flexibiliteit en internationale mobiliteit. Het democratisch karakter van het hoger onderwijs komt niet in het gedrang.

Het ontwerp van decreet wil ook een systeem van accreditatie invoeren. Dat is een formele erkenning van de basiskwaliteit van elke opleiding. Het accreditatiesorgaan legt zijn eindoordeel autonoom vast, los van de instellingen en van de overheid.

Er wordt extra geld uitgetrokken voor projectmatig wetenschappelijk onderzoek, voor de BAMA-

hervorming en voor de universiteiten.

Over dit ontwerp van decreet werden enkele concrete opmerkingen gemaakt. Men vroeg zich af of er voldoende maatschappelijk debat is geweest over deze hervorming.

Sommige sprekers maakten opmerkingen over de snelle invoering van de hervorming, wat door anderen werd weerlegd gezien de lange voorbereidingstijd.

Men vroeg zich af of zestig studiepunten voldoende zijn voor het behalen van een mastersdegree. De discussie over de duurtijd van de studie hangt daarmee samen.

Er werden enkele amendementen ingediend op de taalartikelen in het ontwerp van decreet. In de bacheloropleidingen zijn de mogelijkheden voor anderstalig onderwijs minimaal. Voor de mastersopleidingen werd het vertrouwen in het bestuur van de instellingen bevestigd. Het Nederlands is en blijft de onderwijs- en bestuurstaal in Vlaanderen.

Voor het zomerreces zou er een specifiek decreet worden neergelegd waardoor de opleidingen van het OSP die in aanmerking komen voor accreditatie op dezelfde manier zullen worden behandeld als de andere opleidingen.

Het aantal opleidingen zou worden uitgebreid, vooral in West-Vlaanderen en in beperkte mate ook in Limburg.

Er was aandacht voor de moeilijke financiële situatie van de hogescholen, ondanks de bijkomende middelen.

Wie nu regent of licentiaat is, kan de titel van bachelor of master voeren.

Er zijn nog een aantal aanbouwdecreten nodig inzake flexibiliteit, studiefinanciering en lerarenopleiding. Een aantal opmerkingen en resoluties werden mee opgenomen in het ontwerp van decreet.

Het bijzonder decreet betreffende de deelname van de gemeenschapsinstellingen in het hoger onderwijs biedt de mogelijkheid om bevoegdheden in te brengen in het gemeenschappelijk beheer van de associaties.

Het voorstel van bijzonder decreet betreffende de universiteiten wil de vier Antwerpse universiteiten laten opgaan in één universiteit. Dat is een ongekend voorbeeld van rationalisatie. Deze samenwerking is een gevolg van het Bolognaproces. Dit voorstel van decreet is gekoppeld aan een regeling van de academische opleidingen en van de bestuursstructuur van de universiteiten.

Al deze voorstellen en ontwerpen van decreet werden met een ruime meerderheid goedgekeurd.

Namens mijn fractie wil ik dit ontwerp van decreet in een breder perspectief plaatsen. Na de tweede wereldoorlog is men - vanuit een economische invalshoek - begonnen met de Europese integratie.

Na vijftig jaar vertoont de Europese structuur evenwel nog steeds een democratisch deficit. Er is weinig aandacht voor het creëren van een culturele ruimte, wat niet betekent dat de culturele eigenheid van de diverse landen en regio's zou moeten verdwijnen.

Onderwijs is binnen een culturele ruimte het geschikte instrument om het respect voor de verschillende culturen te realiseren. In het hoger onderwijs werden enkele elementen ingebouwd die daartoe kunnen bijdragen, onder meer het stimuleren van studenten om in een ander Europees land te studeren en de ECTS-studiepunten. Een voorwaarde is wel dat het onderwijs in de verschillende lidstaten een vergelijkbare structuur heeft.

Dergelijke ingrepen zijn ook noodzakelijk om het Europees hoger onderwijs internationaal interessanter te maken.

Ook binnen Europa vormt de ondoorzichtige diplomastructuur een rem. De uitbouw van de kenniseconomie

vergt een grotere mobiliteit van de arbeidskrachten, zeker in de nieuwe sectoren. Ook de taalbarrière kan een rem vormen.

Deze doelstellingen, namelijk een internationaal herkenbare diplomastructuur en het invoeren van minimale kwaliteitsnormen, zonder daarom een eenheidsstelsel te realiseren, vormen de kern van het Bolognaproces.

Dit ontwerp van decreet legt de basis om het Vlaams Hoger Onderwijs in die grote Europese beweging in te schakelen. BAMA is ook een belangrijke inhoudelijke operatie. Opleidingen worden opnieuw geformuleerd. Misschien zal een studieduurverlenging voor een aantal opleidingen opnieuw moeten worden overwogen.

Deze ontwikkeling houdt een aantal gevaren in. Een eerste gevaar betreft een mogelijke nivellering naar beneden. Het Vlaams hoger onderwijs behoort nu tot de koplopers in Europa. De accreditatie legt minimale standaarden vast. Het gevaar bestaat dat men dat minimum als de norm gaan aanzien. Wij menen dat men ook hoger moet durven mikken.

Wij vragen ons ook af of elke opleiding aan elke instelling moet geaccrediteerd worden. Zullen de instellingen niet proberen om elke opleiding door de accreditatie te halen ?

Op korte termijn moet men een debat voeren over de wensbaarheid om naast het credit-systeem ook een post-secundaire volwasseneneducatie op te richten. In die nieuwe structuur zouden alle aanbieders in een duidelijk opleidingsprofiel worden samengebracht. Is het in dit licht wel mogelijk de hogeschoolstructuur verder te laten bestaan ?

De heer Luc Martens : Het verbaast me dat u pleit voor een nieuwe structuur. De sterke kant van de huidige structuur is dat een aantal breuklijnen worden doorbroken en waarbij men een traject ontwikkelt waarin mensen op een bepaald moment kunnen inpikken om een attest te behalen. Nieuwe structuren zouden die dynamiek aan banden kunnen leggen en zorgen voor een versterking van de bureaucrativering. Momenteel heeft het hoger onderwijs veel zuurstof gekregen en kan men bouwen aan een eigen dynamiek.

De heer Gilbert Van Baelen : Onze visies verschillen niet zo erg van elkaar. Het credit-systeem is belangrijk en kan kaderen in een project dat leidt tot levenslang leren. Verder komen de opleidingen in de hogeschool in een binair systeem terecht. Ik vrees dat er zo een spanningsveld zal ontstaan binnen de structuur van de hogescholen. Zouden de 2-cycliopleidingen niet snel universitair worden ?

Men kan zich afvragen of alle opleidingen geacademiseerd of geaccrediteerd moeten worden. De verscheidenheid zou kunnen verloren gaan als iedereen door de academic drift tracht een BA te behalen. Een debat is ook noodzakelijk als we moeten vaststellen dat bepaalde opleidingen hun accreditatietest niet doorstaan.

Er dreigt ook een gevaar voor bureaucrativering door een ver doorgedreven kwaliteitsbewaking. In het Verenigd Koninkrijk werd duidelijk aangetoond hoe een dergelijk systeem kan ontsporen. Samen met Nederland opteert Vlaanderen om de accreditatie te laten aansluiten bij het reeds bestaande systeem van visitaties, en geen parallelstructuur op te richten. Men moet echter opletten dat dit geen zware bijkomende last wordt voor de instellingen. De minister moet naast een toenemende werkdruk ook een bijkomende financiële kost in rekening brengen.

Een ander probleem is het gevaar voor privatisering, hoewel dit los staat van de discussie rond de BAMA-hervorming. De Vlaamse overheid stelt als prioriteit om elke talentvolle jongere of volwassenen onderwijs te laten volgen zonder socio-economische hindernissen. Men kan zich afvragen of dit mogelijk is in de snel evoluerende Europese hoger onderwijsruimte.

Zal het masterniveau wel kunnen standhouden ? Welk financieringssysteem zal men toepassen voor jongeren die in het buitenland willen studeren ? Er bestaat het gevaar dat het hoger onderwijs zich met twee snelheden zal ontwikkelen, afhankelijk van het feit of een student om socio-economische redenen al dan niet naar het buitenland kan gaan om zijn opleiding te vervolledigen.

Associaties kunnen een goed instrument zijn tegen het watervalstelsel en het groot aantal mislukkingen. De concurrentie tussen de instellingen en het gebrek aan kennis over elkaars opleidingen hebben samen met een gebrekkige structuur van de studiepunten gezorgd voor een rem op het uitbouwen van geïndividualiseerde studietrajecten en brugprogramma's. Doordat instellingen binnen een associatie niet langer concurrenten zijn, zal men een groot deel van deze beperkingen kunnen opheffen. Hopelijk komt men zo tot rationalisatie en optimalisatie van de opleidingen. De associaties moeten de vrije toegang tot het hoger onderwijs vrijwaren en meer oog hebben voor flexibele studietrajecten die verspreid doorheen de tijd worden vervolledigd.

Er is een differentiatie tussen de instellingen en de opleidingen. Op Europees niveau werken instellingen steeds meer samen, zodat men stilaan komt tot de uitbouw van netwerken van Europese universiteiten. Instellingen moeten zich profileren binnen deze netwerken op vlak van onderwijs en onderzoek. Ook de Vlaamse universiteiten zullen hun eigen profiel moeten opbouwen. (*Applaus bij de VLD, sp.a, Agalev en VU&ID*)

- *De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

De heer Luc Martens : De voorbije maanden zijn er veel voor- en tegenargumenten geuit over de Bologna-verklaring. Vlaanderen staat vandaag economisch sterk op Europees vlak, maar is politiek gezien nog steeds een dwerg. De positie van het onderwijs zal sterk afhangen van de handelingen die nu worden genomen met dit structuurdecreet. Dit decreet zal de opportuniteit bieden op Europees niveau om tot meer transparantie te komen.

Het debat rond de Bologna-verklaring was hevig. Er waren talrijke adviezen van de VLIR, de VLOR, de VLORA en verscheidene studentenorganisaties. De pers en studentenpublicaties hebben aan het onderwerp ruime aandacht geschonken. De oppositiepartijen N-VA en CD&V hebben verscheidene vragen en resoluties ingediend tijdens de hoorzittingen in de commissie.

De heer Chris Vandenbroeke : Ik zal even in het Latijn antwoorden. 'Verba volant et scripta manent.'

De heer Luc Martens : Men kan zeker heel wat kritiek leveren op de manier waarop alles werd voorbereid. De minister heeft een inspanning geleverd om een brede werkgroep dit ontwerp te laten voorbereiden. Dit lukte met vallen en opstaan. Er waren zeker een aantal ongelukkige monumenten. De leden van de werkgroep toonden een groot engagement. De achterban werd echter niet altijd voldoende op de geïnformeerd.

Verder is er ook de verantwoordelijkheid van de universiteiten en de hogescholen. Ook zij communiceerden niet altijd even voldoende en even open. De discussies werden er pas laat gevoerd en raakten, door de zorgen van alledag, al snel op de achtergrond.

Ook de christen-democraten werden pas laat in het gesprek betrokken. Dit lag niet aan de minister maar wel aan haar voorzitter. De heer De Gucht had van de KUB immers een fetisj gemaakt. Gelukkig heeft mevrouw de minister haar verantwoordelijkheid opgenomen en heeft ze ervoor gezorgd dat de impasse doorbroken werd.

Het gesprek met CD&V kwam er op het ogenblik dat duidelijk werd dat zowel de universiteiten als de hogescholen pertinente vragen stelden. CD&V wilde niet participeren om te particeperen. De christen-democraten beseften echter dat dit soort van decreetgeving een breed draagvlak vraagt. Meerderheid en oppositie moeten dan ook samenwerken voor deze grondige hervormingen. De materie immers te veel belangrijk.

In vergelijking met de Franstalige en Zuiderse landen, staat Vlaanderen er nog niet zo slecht voor. In Vlaanderen reageerde men immers behoorlijk alert en gevat en zit op het spoor van Nederland en de meer Noordelijk gelegen landen. Hier kijkt men in ieder geval niet de kat uit de boom en kan men aansluiten bij de cultuur die er in het eigen land en gemeenschap heerst. Het is een goede zaak dat wij proberen om een eigen koers te varen.

De huidige tekst is, al bij al, een verdedigbare vertaling van een aantal kernelementen van de Bologna-verklaring.

De huidige structuur is een soort van lappendeken. Dit heeft een zekere charme. Het is echter zeer de vraag of deze werkwijze ook kan toegepast worden op het onderwijs. Persoonlijk denk ik van niet. Breuklijnen breken carrières. Met de nieuwe structuur worden alvast een aantal breuklijnen verdund. Men zet een aantal stappen tot een zeker continuüm. Dit gebeurt zeker nog niet voldoende, maar de trend is alvast gezet.

Men moet er zich ook voor hoeden dat er langs de ene kant een proces van academisering ontstaat en dat er langs de andere kant opleidingen van één cyclus ontstaan waarbij men niet aan het grote verhaal kan deelnemen. Door de upgradering van de kwaliteitsgerichte dynamiek, kunnen een aantal jongere mensen met minder capaciteiten zich misschien minder ontwikkelen. Een zekere waakzaamheid is dus zeker geboden.

Breuklijnen moeten dus verder afgebouwd worden. Op termijn zou ook de breuklijn tussen professionele en academische bachelors schijn kunnen zijn. Vandaag stelt men immers alvast dat opdeling tussen de 'wetenschappelijke' universiteiten en 'beroepsgerichte' hogescholen niet meer klopt. Men heeft elkaar nodig. Vele opleidingen aan de universiteit hebben immers ook een bepaald deel van de arbeidsmarkt voor ogen.

Van in den beginne had men moeten werken met 'credits'. Bouwstenen zijn eigenlijk de actoren waarmee curricula kunnen opgebouwd worden. Men is er echter nog niet aan toe om deze oefening te maken. Men mag echter niet te lang wachten. Ik vraag dan ook dat er al een aantal stappen zouden gezet worden en dat er een kader zou geschapen worden om de credits goed te definiëren. Op die manier is er een nieuwe dynamiek mogelijk.

De heer Gilbert Van Baelen : Collega Martens pleit voor de uitbouw van een 'academic dress'. Verder is hij er voorstander van om, op het niveau van de bachelors, tot een nauwe samenwerking te komen van de universiteiten en de hogescholen.

In mijn tussenkomst verwees ik naar de knelpunten. Ik vrees dat het model dat collega Martens voorstelt, de toegang tot het hoger onderwijs gigantisch zal bemoeilijken.

De heer Luc Martens : Ik begrijp de opmerking van collega Van Baelen niet. 'Credits' zijn net de basiselementen van waaruit men modules opbouwt en een breder traject definieert. Dit laat precies toe dat mensen op hun eigen ritme en met hun eigen mogelijkheden een eigen traject uittekenen. Aansluitend bij de Vliir benadruk ik precies het belang van de creditering.

Accreditatie is een tweede element van dit ontwerp van decreet. Het is een vorm van meta-evaluatie. Wij dreigen ons hier echter blind te staren op een model dat in Nederland al meer dan een jaar in werking is. We hebben op dit vlak nog veel werk te verrichten. Nederland kan een interessante partner zijn wegens de vergelijkbaarheid van het Nederlandse onderwijssysteem met het onze.

Men moet pogen om het netwerk van bondgenoten rond accreditatie verder uit te bouwen. Met de accreditatie nadert het uur van de waarheid. De grote elementen van een opleiding zullen zich dan immers kristalliseren rond kwaliteit, doelmatigheid en maatschappelijke relevantie. Oude ideologische tegenstellingen zullen dan opgeborgen kunnen worden.

We moeten ons er wel voor hoeden om de hogescholen en universiteiten te gaan belasten met een reeks van bureaucratische procedures. Zij worden immers al geconfronteerd met een en ander. De te doorlopen procedures moeten dan ook goed op elkaar worden afgestemd.

Ook vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid ben ik niet geneigd om de lasten voor de hogescholen en universiteiten te relativiseren. Hoe complexer de rechtszekerheid is, hoe meer aanleiding er voor betwisting is. Een kaderwetgeving geeft het minst aanleiding tot betwisting.

Voor de accreditatie moet er tevens een goede democratische controle uitgewerkt worden. De Taalunie is verdragsrechterlijk tot stand gebracht met een eigen parlement.

Een derde belangrijk element is het feit dat vrijheid en verantwoordelijkheid een hoger realiteitskarakter krijgen.

De heer Ludo Sannen : Ik stel voor om de accreditatie op de agenda van de interparlementaire commissie voor de Taalunie te plaatsen.

De heer Luc Martens : Vrijheid en verantwoordelijkheid zijn beduidend groter geworden. Ik denk daarbij aan de vrijheid om partners te kiezen binnen een samenwerkingsverband. Al wordt op dat punt één jammerlijke uitzondering gemaakt voor de KUB. De mate waarin geïntegreerd wordt is eveneens vrij waardoor de grote universitaire ruimte een stap dichterbij komt. Ook de besluitvorming is vrij.

De heer Gilbert Van Baelen : Ondanks de vrijheid om een partner te kiezen zijn veel samenwerkingsverbanden op ideologische gronden gegroeid.

De heer Luc Martens : Dat is niet zozeer de schuld van de instellingen, maar wel van het beleid. Bovendien merk ik dat enkele katholieke hogescholen in een gemengd verband zijn gestapt. Voor de liberalen betekent vrijheid blijkbaar vrij zijn om te doen wat zij goed vinden.

- *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

Het decreet bevat enkele beperkingen. Zo is de tijdsdruk groot, al kan enige tijdsdruk tot grote prestaties leiden. De discussie over de studieomvang en studieduur is nog lang niet afgerond. De heer Vandenbroeke pleit voor een lineaire verlenging, maar de VLIR pleit uit financiële en sociale overwegingen voor voorzichtigheid. Niet alleen de duur is van belang, ook de last.

De financiering van de hogescholen vormt echter het grootste probleem, ondanks de inspanningen van deze en de vorige regeringen. Er is een probleem op het niveau van de basisfinanciering en op het niveau van de academisering. Voorts zorgen concrete opdrachten als visitaties en omvorming voor een grote financiële belasting. Er is de financiële factuur, de vergrijzing, de manke indexering, de gesloten enveloppe ondanks het stijgend aantal studenten enzovoort.

Op deze manier worden de hogescholen de zwakke schakel in elke associatie. Per hogeschoolstudent wordt 5.500 euro uitgetrokken. Per universiteitsstudent 13.000 euro. Omdat we de werkdruk van het personeel niet opnieuw kunnen verhogen is een financiële injectie nodig en moeten we afstappen van de geslotenenvolpfinanciering. We hebben herhaalde malen gevraagd om een symbolische inspanning te leveren tijdens de begrotingscontrole. Dat zou bewijzen dat de Vlaamse regering het probleem erkent en bereid is op korte termijn substantiële stappen te zetten. Dat is helaas niet gebeurd omdat deze regering zich vergalopperd heeft.

Het regeerakkoord bepaalt dat de sociale voorzieningen gelijkgeschakeld zouden worden voor alle studenten. Het basisonderwijs zou kosteloos worden. Alle kinderen zouden gelijk behandeld worden. Gelijke kansen en zorgverbreding zouden uitgebouwd worden. Ik vrees dat deze regering er niet meer in zal slagen extra middelen vrij te maken voor het onderwijs. Hoe kijkt minister Vanderpoorten aan tegen deze problemen ? Kan zij het onderwijs nog enig perspectief bieden ?

De positie van het hoger onderwijs voor sociale promotie (HOSP) ligt gevoelig. In het decreet van 1994 over het hoger onderwijs zijn we er niet in geslaagd het HOSP een nieuwe positie te geven. In het decreet van 1998 over het volwassenenonderwijs evenmin. Deze keer slagen we er wel in om het HOSP perspectief te bieden, ook al blijven er nog enkele vragen open. Het HOSP kan zich aan dezelfde kwaliteitscontrole onderwerpen als de andere hogescholen. Als ze even goed scoren, kunnen ze in een associatie stappen. Dat is een hoopvol perspectief mits we studenten en instellingen op korte termijn zekerheid bieden dat de diploma's volwaardig erkend zullen worden.

Het kunstenonderwijs heeft het decreet van 1994 nog altijd niet verwerkt. Het heeft geen zin hun nog meer tijd te gunnen. We moeten ze in het water duwen en ze zullen wel zwemmen. Academisering betekent wetenschap en wetenschappelijk onderzoek. Maar wat betekent dat precies in de kunstensector ?

Het structuurdecreet is nog niet af. CD&V is er in overleg met het kabinet en de meerderheid in geslaagd enkele substantiële wijzigingen aan te brengen. Ik denk aan de versterking van de associatie, de optimalisering van het onderwijsaanbod, de versterking van de financiering van het 1-cyclusonderwijs en de bescherming van het Nederlands. Ik ben ervan overtuigd dat we op het goede spoor zitten.

Dit ontwerp van structuurdecreet is een nieuwe uitdaging, die kans op slagen heeft als iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt. Een aantal voorwaarden moeten wel vervuld zijn, onder meer moeten er voldoende financiële middelen zijn. Ik hoop dat de minister ons op dat vlak kan geruststellen. (*Applaus bij CD&V en VU&ID*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen. (*Instemming*)

- *De vergadering wordt gesloten om 13.02 uur.*

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Mark Van der Poorten, Johan Weyts : gezondheidsredenen ;
Jacques Timmermans, Luc Van den Brande : buitenslands ;

Karlos Callens : ambtsverplichtingen ;

André-Emiel Bogaert, Hilde De Lobel : familieverplichtingen.

